

LARRY

UTGIVEN AV RIKSFÖRENINGEN FÖR LARYNGEKTOMERADE

VI RESER SÖDERUT

Den sedan länge omtalade testresan går av stapeln 8-9 feb. 1975. Målet är Playa del Inglés på södra Gran Canaria. Tiden är två veckor.

Resans huvudsakliga syfte är att ge svar på hur ett klimatbyte från nordens kyla till söderns värme verkar på oss laryngektomerade. För detta ändamål har vi, som tidigare meddelats, fått ett anslag från Allmänna Arvsfonden. Den erhållna summan täcker två tredjedelar av kostnaden för 16 laryngektomerade deltagare. Dessa ingår i den s. k. testgruppen, som bildar kärntruppen i resan.

De som tillhör testgruppen har fått var sitt formulär, som deras läkare skall fylla i med uppgifter om tillståndet hos luftvägar och lungor före och efter resan. Sjuksköterskan Lillemor Lidström, som följer med gruppen kommer också därutöver att föra journal över deras hälsotillstånd under resan. Alla fakta kommer sedan att sammanställas för att ligga till grund för den rapport, som vi hoppas skall kunna ge svar på, hur ett varmare och fuktigare klimat påverkar andningsvägarna.

En vinter i stil med de senaste årens milda regnvintrar, är dock inte riktigt vad man önskar för att få ett utslagsgivande resultat av testresan. Bäst vore ur den synpunkten, att vi hade en normal februaritemperatur på -15 till -25 grader med åtföljande "frystorkade" luft som kontrast till söderns fuktiga värme.

Vi har också just därför förbehållit oss rätten att söka förnyat anslag, om klimatförhållandena i respektive länder skulle avvika från det normala, så att resans testvärde därigenom kan ifrågasättas.

Utöver testgruppen tillkommer ett antal deltagare som själva finansierar sin resa så att hela truppen totalt omfattar 43 personer. Reseledare är RLE:s kassör Sture Linder.

LARRY önskar alla deltagarna en trevlig resa, och hoppas att den skall ge skön avkoppling, lindring för skrovliga luftrör och ett användbart testresultat.

NORDISK KONGRESS

Finland står i tur att vara värdland för 1975 års nordiska kongress för laryngektomerade. Den kommer enligt inbjudan att hållas 5-8 juni vid finska RLE:s nyuppförda rehabiliteringscentrum i S:t Mikkelin 22 mil NÖ om Helsingfors. Vi kommer att representeras av en logoped en läkare och fyra laryngektomerade enligt styrelsebeslut. På kongressen kommer som vanligt att ske en föredragning av utvecklingen av villkoren för de laryngektomerade i de olika nordiska länderna i avsikt att ge varandra nya impulser och idéer för kommande verksamhet.

RIKSORDFÖRANDE HAR ORDET:

ETT SAMHÄLLE FÖR ALLA

I ett samhälle som kännetecknas av standardförändringar och stark utveckling blir studieverksamhet och information utomordentligt viktiga angelägenheter.

Utbildningen är en av hörnstenarna i utvecklingen mot höjd levnadsstandard, fördjupad demokrati och individens möjligheter till ett rikare och mera meningsfullt liv. I dag är detta ett erkänt faktum och motivet för kraftiga insatser både från samhället, organisationer och enskilda. En demokratisk organisation bör därför ha kunniga förtroendevalda funktionärer men också intresserade, välinformerade aktiva medlemmar.

Vårt Riksmöte -74 gav impulser till studier och kurser för talövningar. Där framhölls även vikten av att alla krafter sätts till för att kunna nå kontakt med alla laryngektomerade i Sverige och ge dem värdefulla informationer som hjälp för sitt handikapp och möjlighet att leva ett meningsfullt liv.

I dagens samhälle är det för att nå resultat fråga om resurser, och resurser är pengar. Vem skaffar dessa. Samhället måste ge oss ekonomiskt stöd. En handikappad, vars inkomster är begränsade, upplever många gånger mycket starkare än den friska, det hårda klimat som gäller vid kontakter med anslagsgivande myndigheter.

Vi vet redan i dag att allt större krav ställs på våra organisationer om vi skall kunna följa samhällsutvecklingen. De nya handikappråden ställer också krav på de förtroendevaldas kunskaper och färdigheter och förutsätter att bland medlemmarna finns sådana, som är beredda och har förmåga att aktivt engagera sig i organisationens arbete, och påtaga sig förtroendeuppdrag.

C. B.

INSÄNDARE

Har du någon idé eller fråga är du välkommen att framföra den här.

Har läst om testresan till Kanarieöarna som riksföreningen hittat på. Nu undrar jag om det inte varit bättre att vi i stället använt pengarna till något som alla laryngektomerade kunnat ha nytta av. Vi kunde ha gjort en fond där vi fått söka bidrag till resor till södern men också till andra semesterresor.

Strupopererad

Svar: Allmänna Arvsfonden, som står för huvuddelen av kostnaden för resan, har beviljat sitt anslag just för den form av resa som vi nu arrangerar. Någon frihet för RLE att använda pengarna på annat sätt finns således inte. Vi tror nog också att testresan skall ge ett resultat som för framtiden skall vara till nytta för "alla laryngektomerade"

Red.

UPPSÖKANDE VERKSAMHET

Vi har fått en ny möjlighet att försöka nå de laryngektomerade som vi hittills inte haft kontakt med. Ett ekonomiskt bidrag från Radiohjälpen gör att vi kan få igång en uppsökande verksamhet, som på olika vägar kan ge en personlig kontakt med vederbörande. RLE-styrelsens arbetsutskott planerar den praktiska uppläggnigen.

VÅRA TEKNISKA HJÄLPMEDEL

UTREDNINGEN OM HANDIKAPPHJÄLPMEDEL

Linnéa Gardeström, utredningssekreterare i den s. k. "Hjälpmedelgruppen vid Socialdepartementet" omtalar att det pågår förhandlingar mellan Landstingsförbundet och Socialdepartementet om bl. a. betalningsansvar för olika slag av hjälpmedel. Diskussionen gäller vilka hjälpmedel som ska bekostas av staten och vilka som ska bekostas av landstingen. Sekreterare L Gardeström menar att t. ex. luftfuktare idag bekostas av vissa lansting men inte av andra.

Tidigast efter nyår 1975 räknar man med att Socialdepartementet kan lägga fram ett förslag i dessa frågor.

TELEFONFÖRSTÄRKARE

Televerket har lagt ned det försök med mikrofonförstärkare, varom rapporterades i Larry juni 1974. Enligt uppgift skulle den slags förstärkning av talet, som det nu nedlagda projektet gällde, kunna medföra störningar på linjerna. Man har i stället startat utprovning av en slags dynamisk mikrofon, som automatiskt reagerar på röstsvagt tal och förstärker det. I vad mån denna förstärkning kan bli till nytta för laryngektomerade återstår att utprova. Arbetsutskottet i RLE bevakar detta.

TALFÖRSTÄRKARE

Den talförstärkare i bröstficksformat, som konstruerats vid Tekniska Högskolan i Stockholm, har hittills tillverkats i 10 exemplar. När man är helt färdig med utprovningsarbetet kommer KTH att ansöka om statsbidrag till förstärkaren, dvs. så att den kan ordinerats kostnadsfritt till bl. a. laryngektomerade.

HANDIKAPPINSTITUTET

planerar enligt Civ. ing. Arne Risberg ett 3-årigt projekt "Hjälpmedel åt talskadade", med en stor inventering av talskadade av alla slag. Avsikten är att finna nya grupper som kan ha behov av tekniska hjälpmedel för sin kommunikation. Man hoppas få till stånd ett internationellt samordnat utvecklingsarbete.

Laryngektomerade är en av de talhandikappgrupper, som är bäst kända och för vilka hjälpmedelsbehovet är relativt väl utrett, men vi kommer ändå att bevaka handikappinstitutets projekt och rapportera om eventuella ytterligare hjälpmedel.

Britta Hammarberg

RIKSMÖTET

Vi höll vårt stadgeenliga riksmöte 14 sept. i Tranås, på DHR:s rekreatiansanläggning, som gav en ändamålsenlig inramning åt evenemanget.

Linköpingsavdelningen med Carl Aspling i spetsen, som svarade för värdskapet hade lyckats bra med de praktiska arrangemangen. Idel lovord från deltagarna.

Riksmötet valde nya funktionärer till RLE:s styrelse för tiden 1974-76.

Ordförande: Curt Bengtsberg, Sthlm

Sekreterare: Britta Hammarberg, Sthlm (logoped)

1:e v. ordf.: Rolf Fischer, Sthlm

2:e v. ordf.: Carl Aspling, Linköping

Kassör är Sture Linder, Sthlm, vald på fyra år 1972. Övriga ledamöter är Uno Nordin, Gävle. Eric Slättberg, Göteborg. Arne Folkerman, Örebro. Gunnar Bjuggren, Sthlm och Gunnar Dalgren, Sthlm.

I övrigt upptog mötet bl. a. behandling av ett förslag till ändring av RLE:s stadgar.

Dr Gärda Eriksson och Doc. Jan Olofsson från Regionssjukhuset i Linköping talade om rehabilitering och eftervård av laryngektomerade.

Logoped Britta Hammarberg berättade om "voice box", en amerikansk metod att genom en kompletterande operation i förening med en "dosa på halsen" ge ökad styrka åt matstrupstalet.

Riksmötesdagarna avslutades med en rundtur i Tranås vackra omgivningar.

ETT flertal lokaltidningar kom ut med stort uppslagna artiklar om riksmötet. En välkommen hjälp i våra strävanden att informera om vårt handikapp och en fin slutvinjett till 1974 års riksmöte.

TALTRÄNING

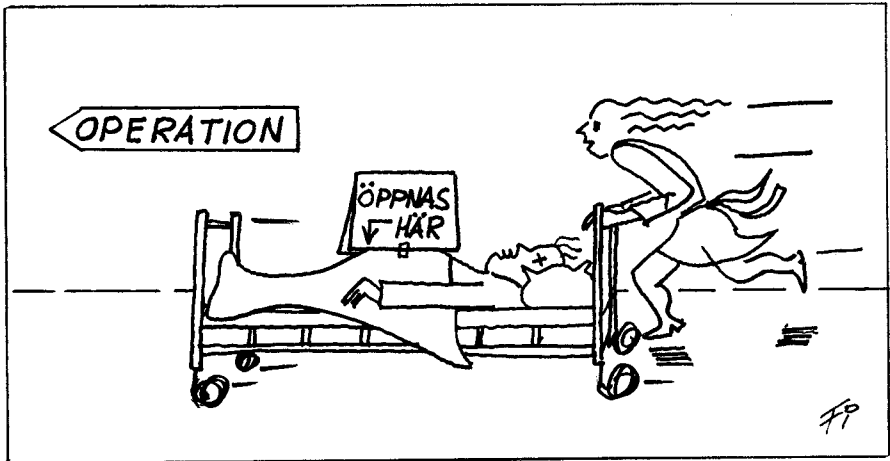
Vi planerar en uppföljande talträning för laryngektomerade, som känner sig i behov av att förbättra sitt tal. Undervisningen är tänkt att ske gruppvis med en sammankomst per vecka och totalt 20 timmar. Viss reseersättning kommer att utgå till deltagarna.

Varje grupp kommer förutom den ledande logopeden även att innehålla en avancerad matstrupstalare, som bidrar med egna rön.

Verksamheten kommer att bedrivas avdelningsvis. Din lokalavdelning kommer att höra av sig.

LÄTTA SIDAN

APROPÅ STRESSEN PÅ SJUKHUSEN:

VILKA ORDSPRÅK ?

INFORMATIONSKURS

Med stöd av ABF kommer en tvådagars kurs, för medlemmar från våra lokalavdelningar i Göteborg, Linköping och Lund, att hållas 5-6 april 1975 på hotell Högland i Nässjö. Kursen kommer att omfatta information om studier och tekniska hjälpmedel för laryngektomerade. Dessutom kommer att hållas talövningar och medicinska anföranden. Kursledare från RLE är Carl Aspling.

Deltagarantalet är maximerat till 30. Vidare meddelande genom din lokalavdelning. Likadana kurser kommer senare för övriga lokalavdelningar.

NY FOLDER

En folder avsedd för patienter, som skall laryngektomeras och deras anhöriga, är planerad. Medel för framställandet finns avsatta hos Cancerfonden. Doc. Jan Olofsson i Linköping kommer att svara för texten. Dr Björn Fritzell på Huddinge sjukhus håller i den administrativa delen av arbetet. Kontakten med RLE hålls av vår sekreterare Britta Hammarberg, som även aktivt deltar i utformningen av foldern. Vi tror, att den här trycksaken kommer att bli ett nyttigt komplement till den information, som idag sker muntligen via sjukhuspersonal och besök av laryngektomerade RLE-medlemmar.

SPRID LARRY

Hjälp oss att sprida LARRY, i första hand till alla laryngektomerade, men även till andra intresserade.

Du som vill veta mer om RLE eller vill bli medlem kan ta kontakt med närmaste lokalavdelning. Vem som vill kan bli medlem.

Kontaktmän för lokalavdelningarna:

Gävle: Uno Nordin, N. Fiskaregatan 5A, 803 50 Gävle	tel. 026/12 37 47
Göteborg: Eric Slättberg, Vårsleväg. 63, 436 00 Askim	tel. 031/28 19 01
Linköping: Carl Aspling, Svartågatan 27, 573 00 Tranås	tel. 0140/129 47
Lund: Tage Hansson, Trunnerup 4, 270 12 Rydsgård	tel. 0411/712 23
Stockholm: Walfrid Elmgard, Sandfjärdsgat. 93, 121 69 Johanneshov	tel. 08/81 66 86
Uppsala: Nore Bäckman, Vikingagat. 50, 753 34 Uppsala	tel. 018/10 29 34
Örebro: Arne Folkerman, Västmannagat. 5, 703 42 Örebro	tel. 019/11 46 45

LARRY	Ansvarig utgivare: Curt Bengtsberg
ges ut	Redaktör: Rolf Fischer
juni och	Tidningens adress: Mönjestigen 23
december	141 44 HUDDINGE Tel. 08/711 22 03
